

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av:

(adresse):

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Ar. Rispeleiv er ukjent unntaget til griser.

1. Det er slutt med lauvvingen.

Lauving var dærviss fôr, og var det for som eit gærk og tjuvante fôr.

Fugen Lauving under siste krig man under fjnt.

Eg dreiv Lauving til 1930, man for den tid er det nokk slutt, ja for det merke for den tid også.

2. Vart hogge noko leiv i haavallen for slakten man mest etter slakten, saumdarleiv, vart dette kalla, vitte bli forturt og koudes berre til sau og jett. Etter slakten dreiv karana med Lauving medan kvintollsi skar astren.

Bekleiv, risleiv, tok dei sau seint som høst var for det bjørja bleikne og rønja, var best slik for da vart det indige turt og høst.

Lauving ser seint som Mikkelmesse isant, for da fell laive av i kjervet ann det ellers song grint til medan ein kjerve. Stantom hogg dei ned og let det ligge, naar dei indige fekk tid til av kjerve, da turka det, det var for av vinne tid, slik at dei inkje rokk fram i at bjørbi bleikne og laive fall av. La kjerve dei naar det var tid dertil.

SVAR

3. Lauvjönn og Lauvsigd. Slike gjorde smeden. Lauvjönn brukt til Kvisting, og Lauvsigden brukt til en stjerre smedarbeid. Det var bjørke og alder ein hogg lauv av og kanskje lite asp og.

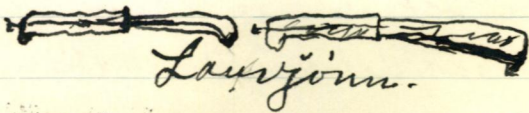
4. Tok lauv av rotfaste bjørker. Slike stod der mann etter mann i lange tider. Det var store teiger i liom med slik bjørkebestand. Noe eller at læringsi slutte, saa der slike bjørkelier vorte nedhogne til ved. Men det vises seg naar, at da bli det svært leute, for kvi og jeit tek alt som renn upp st.

Ein stüva (Kylla) bjørke naar ho var ca. 10 cm. grov. Högdi ca. 2.5 m. eller der det var best med vokstkvister.

Dei gamle lauhogne bjørker, kunde ein hogg av med visse mellomrum, 6-8-10 kvant aars etter som ein haute tid og eller voksten. I turke og i lier høgthigande voks ho til att seinare. Det var halte for ein god signatök av hova gjelde bjørkelier, og det galt um av handoma dei gott. Difor var det ofte faste nedhoggarer. Dei andre kjelvar

Det var renn av gjera av for gneinene til aa vide seg ut for av for gas og sol. Luvai vilte det eller bli mykje tørrkvist. Slik hugging av gneiner kalla dei av stüve eller av hugga rot. Slike bjørker hadde de ein snare legg (Stemme) og der gneinene høgt var dei iulje vart bitne.

Det vart hogg i tusenvis kjer på mange gardar.

Lauvjönn.

4. Ein vilte gjerne have 50 a 100 kjærver til kvarta mant med bekkens (Kieslau) og ein 50 a 100 kjærver for kvarta smaa kjært. Det var eit hetsigt gart far. og vi saknar det nua, og vi trær, at dei vart trivelegare dyri um dei fekk ium bekkens noye kvister iblaute.

Hagg ein ned sjøl sau van det fast takst, at ein mann hagg saman 100 kjær med passe stodelek og finkvist far dagen. Vart det nedhogge var takst 120 for dagen. Og kjærvi skulde huggast opp i kjærkne av huggaren, um det var fare for dyri i teigen. Dette gjilt kjærvi.

Paa same gartar hadde dei store teigar med aldre som dei skar naar han var kjærverlygti. Slike teigar var det ofte for ögar atmed elvar. Dei skar oppi tusenvis kjærver avleg opp til 10 a 15 fuden. Det var littvint arbeid, og ein mann skar nest 150 kjær um dagen. Ja det er öime paa at det var skare 300 kjær um dagen av ein finkvist kar. Det var som av skjere aaker. Med ein lagly sigd gjette det harts.

5. Det heter laget kjærver som reises opp til steiner, tre eller hugg opp i tre. Her er san turst verlag, at lauret turber fast. Var det dyr paa beile i teigen, noyde kjærvene hugges oppi kjærkne, som det var gart mine til i desse vie trei. Naer ein tok av dei avbröskede stikker (Stroetten der

5. dei Kallar kunde ein berge ein 10-20
 Gjerd, paa stracker laft millom kliffene
 i slike kjøtter som vart det som ein hjell.
 For alderleivsteigene, vart Gjerdene berre
 laft paa stakkene paa marken.

Naar som lauret var turst, ber
 dei det saman og stekte det. Var det i
 nærste laget vart det laft inni
 stakken strakt og tinst saa den skulde
 bli mere gristen og intje sige som i hop.
 Intje namne paa stuzze for slike mengder,
 vort fekk laft seg som det kom.

Ein hadde laurstatke, og merke av for
 Kvant Gjerd. Ei laurstatke var laga slik
 at ein dreier inngan vidjækrist som som vart
 knept inn paa ein luthokknapp. ^{Smaaren.} ~~Vart...~~
 I ein laurstatke var det som for 100 til
 200-300 Gjerd. Marke laft under stakken
 strakt og sines og settes paa ein høgre
 plass for en ungveissvull. Gjerdene
 laftes med toppen inn, og med flo for flo
 i inngang, og som marke ein presse for
 det hella ut, saa stakken intje tok inn
 vadur, og kresse jamt opp for en stra av
 seg vde. Subkerbopp. Sa marke en.

Naar stakken var fertig reitte ein
 til ein 5-6 stracker som ein sra stakra
 med i toppen for en halve fast dei siste
 kjærvi og for at inng viden skilte taka dei.
 Kanskje reiv dei ein kjær og lafte agou paa
 toppen og. Her det var jeiter, saa marke
 ein klo stakken med strakt og sines,
 ders som art jeite opp heile stakken.

Debbe heite stundom det.
 Gjerdet liiv intjeint.

5
6. Dei tok heim lauvet um vintaru, helst í
miltveit. Dei som hadde best brúkte
hau, andre drog þakjelke, eller bar þau
ryggum. 8 a 10 kjör i kvar bær eller som kjörri
var spore til. Þeistauvot var minnst
meira finkvæta. Tok heim allt kvart.

Allri dugast.

7. Vart taktu lauv beate í innmark og utmark.
Berre Karmannsartleit.

8. Lauvet lauz um det var úte, eller var
det þrum í sí ljún, sau tak dei det inn.
Váit, jeit og sau fekk lauv, og herlaun asp.
lauv. Dei brúkte sau dei hadde trod til.

Það 2 gruzer um daga, allis til kvöld.

Dei delbe eit kjör millum 3 alt kjör.

Furjeiti sau reir dei lauvet ut þau
í nauðgarden, um vest var lauz. Þa
er lei til að stange og þise jeiti.
Sauin fekk í bingum.

9. Þjórk aldri og íser aspalaupet.

10. Nei.

11. Ukjent her.

12. Ukjent.

13. Ukjent.

14. Ukjent ja kjörk.

15. Nei

B. Lauv som rakes saman þau bekkum.

1. Þakalaun- Þopalaun var ein indge þau
þaka.

2. Asp og alþellauv.

3. Þar det er rein mark brúkes þive. Þes
med sinekrister, aldri med handþermer.

4. Ein hadde flettede karger, andre kunte

4. bruke stakkene til tjering og kar i.

5. Idvinnar og born naakon saman og Karfolk kar heim. Espalauret var tungt alderlauret lett.

6. I tju, helst i svaler som det ble inn.

7. Dei fekk lauret særskilt. Nanti fekk espalauret og sokkryteri alderlauret.

8. Espalauret meinte dei var godt for, og meinska dyri innvortes.

9. Rankanlaur var berømt avstij. Var berømt under krigen.

Når held det joa vert ståt med dette og.

Når det er tale um rankanlaur, saa var det berre einstilt garten som hadde slike skaper. Her joa min gard var det reint framifra med rankanlaurskog: Turve laukka, i flate lende vil det intje bli turt.

Saa er det vert um an gjese da. F reynfulle haustar for ein intje rankanlaur, og bli vinteren sterk som reiser han med det. For min sa alltid, at han intje viste kormange dyr han skulle setja for hans um haustar for han song kor mykje rankanlaur han fekk inn.

Det er 3 reine, fine espalaureder her paa garden, og alderlaur er det nøzti med. For alt det leiv og her bore heim i mita.

De og i 1891 kom heimatt, og byrja med gardsbruk, da datt espalauret ende med um haustar. Fekk og sau

47.
i sin 3a4 jenter til an brukar. Sjåer
klar eg. Eg var heim 60 dagar
den dagen, men da var eg kjøi og um
kvelden. Slik gjekk det fleire dagar, im
intje samvige var gjort.

Esperleivet saala um det intje
kjem inn som turt. Det kan gaa varmt
i det, som det surma; men kvil
det gatt da eg. Alderleivet taler
intje givning for da bli det muggi det.

Dei var joopassige og nytta alt i
fåre tiden. Dei arbeidde, var vunnige,
og livde seg og sine ofte i flabbe
med korn. Eg fekk 10, men det greid
de seg det med, enda eg byrja med kr. ~~4~~
400.- Konsant, og kona hadde ingenting
Har drioi upp garten og kjøpt
attent seker. Byrja med ein liten kyst
og 5 kyr. Har havt 2 hestar og 19 naut.
Er dette tilknytt ulikelegg, som
Skjer det vakk. Nan er resan slutt.

1945

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING